

10. Kennedy, Tammie M. "Mary Magdalene and the Politics of Public Memory: Interrogating" *The Da Vinci Code*." *Feminist Formations* (2012): 120-139.

11. Newmark P. *Approaches to translation* / P. Newmark. – Oxford: Prentice Hall, 1981. 200 p.

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ COVID-НЕОЛОГІЗМІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Гонта Х. П.

гр. АУП-48

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.філол.н., доцент Караневич М. І.

Пандемія коронавірусу, що охопила світ в 2019 році, вплинула практично на всі сфери життя людини. Ці зміни знайшли своє відображення у мові. Тому наше дослідження спрямоване на вивчення способів творення та перекладу неологічних одиниць, поява яких спричинена COVID-19. Проблема інноваційних процесів у словнику сучасної англійської мови є досить актуальною, оскільки в наш час англійська, як і багато інших мов, переживає так званий «неологічний бум».

Основні труднощі при перекладі неологізмів становить з'ясування значення нового слова. Словники з об'єктивних причин не можуть повною мірою відображати абсолютно усі нові терміни та поняття, адже потік виникнення неологізмів є безперервним. З визначення терміна «неологізм» можна припустити, що перекладач, вперше зустрічаючись з такою мовною одиницею, природно не має уявлення про поняття, що позначене нею. Тому значення неологізму доводиться з'ясувати найчастіше із контексту. У процесі перекладу слова зазвичай виділяють два етапи [6]: 1) з'ясування значення слова у контексті; 2) передача цього значення засобами мови перекладу. Що стосується перекладу неологізму, то перший етап тут відіграє вирішальну роль, а останній є технічним питанням, яке слід вирішити методами найбільш прийнятними для мови перекладу. У межах загального поняття контексту виокремлюють вузький контекст та широкий контекст [4]. Вузький контекст – контекст словосполучення або речення, тобто мовні одиниці, які створюють оточення цієї одиниці в межах речення. Широкий контекст – це текстовий контекст, тобто сукупність мовних одиниць у суміжних реченнях. Лексичний контекст – це сукупність конкретних лексичних одиниць, слів і стійких словосполучень, серед яких зустрічається неологізм. Водночас обсяг синтаксичного контексту дозволить перекладачеві визначити належність неологізму до однієї з частин мови. Крім власне мовного, існує фізичний, або ситуативний контекст, тобто «час, місце спілкування, учасники комунікативного акту тощо» [5, с. 275].

Нові мовні одиниці, як правило, виникають на основі вже існуючих у мові слів та морфем. Для словотвору в англійській мові характерним є надання існуючому слову ще одного значення. Можна навести приклад слова *bubble*. У словнику Collins ми знаходимо наступну дефініцію: "A small group consisting of more than one household up to a maximum of 10 people allowed to socialise used as a means of easing the Covid-19 lockdown" [22]. Отже, ця лексема отримала значення обмеженого кола людей, з якими можна контактувати. В таких випадках можна використовувати *прямий переклад*, наприклад, «бульбашка». Якщо ж відсутні обмеження щодо обсягу тексту, то доречним може бути варіант *описового перекладу*. Так, *double bubble* [1] можна перекласти як «люди з двох окремих домогосподарств, яким дозволено бачитися один з одним у рамках поступового

пом'якшення обмежень під час пандемії». Цікавою виявилася також тенденція до нового позначення днів тижня у зв'язку з карантинном: *Blursday* (*blur+s+day*) [1] – будь-який день тижня під час пандемії COVID-19, тому що людина втрачає відчуття часу. Існують й інші подібні лексичні одиниці: *Someday* [1], *Noneday* [1], *Whoseday?* [1], *Whensday?* [1], *Whyday?* [1], *Doesn'tmatterday* [1]. У таких випадках чимало залежить від креативності перекладача. Так, наприклад, можна застосувати структурну кальку.

Джерелом появи неофрази *to flatten the curve* є переосмислення наявного раніше значення медичної метафори: “We knew that flattening the curve wasn't sufficient for us” [3]. З огляду на це, у перекладі можна використати *послівний переклад*, який також вже існував в українській мові, поєднавши з додаванням: «Ми знали, що для нас недостатньо вирівняти криву поширення коронавірусу». Крім того, вищевказана фраза нерозривно пов'язана з візуальним образом, що спрощує її розуміння. Також, цікавим для розгляду, є неологізм ВСАС. Ця абревіатура ВСАС (Before Corona Virus and After Corona Virus) [1] означає «до коронавірусу та після коронавірусу». Іронія полягає в тому, що традиційно ця лексична одиниця мала значення «до Різдва Христового та після Різдва Христового». Вказану лексему можна перекласти за допомогою абревіатури, яка супроводжується коментарем: «ДППП» (До пандемії, після пандемії) та «ДКПК» (До коронавірусу, після коронавірусу). Перший варіант видається кращим через легкість вимови.

Отже, на основі наведених вище тверджень та прикладів ми можемо зробити висновок про те, що контекст відіграє важливу роль при перекладі неологізмів. Науковці виокремлюють наступні види контекстів: мовний (вузький/широкий; лексичний; синтаксичний) та позамовний (фізичний). Відтак, перекладачу необхідно детально ознайомитися із новим терміном, ситуацією, в якій він застосовується, із його морфемним складом для адекватної його передачі у мові перекладу. Серед способів перекладу Covid-неологізмів було виявлено прямий переклад, описовий переклад, а також застосування трансформації додавання.

Література:

1. CBC. URL: <https://www.cbc.ca/> (дата звернення: 10.10.2023).
2. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (дата звернення: 10.10.2023).
3. Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/> (дата звернення: 10.10.2023).
4. Єнікєєва С.М. Система словотвору сучасної англійської мови: синергетичний аспект (на матеріалі новоутворень кінця XX – початку XXI століть): дис. докт. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2011. 33 с.
5. Зацний Ю. А. Збагачення словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя: ЗДУ. 2004. 560 с.
6. Приходько Є.С., Кузнєцова І.В. Особливості перекладу англійських семантичних неологізмів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2016. № 25. Т. 2. С. 186–188.